

Simultane slaapplaatstellingen van Lachsterns

Lachsterns, 29 juli 2016, Alteveer Gr.
Foto: Gertjan van Noord

Bingo!

Dit jaar was het dan eindelijk zo ver. Notabene een stel Zeeuwse vogelaars ontdekte precies op de voorspelde plek een flinke club van minstens 32 Lachsterns. Dat waren er een stuk meer dan overdag bij elkaar werden gezien, dus dat bevestigde ons andere vermoeden: dat het herkomstgebied groter is dan alleen rond Nieuwe Pekela. Op de avond van de ontdekking (29 juli) werd ook in Noord-Holland (Balgzand) geteld maar Lachsterns waren daar nog niet aanwezig. Een week later was het raak op beide plekken. Ditmaal was de Dollard slaapplaats bemand door echte Grunningers en konden de 11 daar getelde vogels worden opgeteld bij de 27 die gelijktijdig bij Balgzand werden genoteerd. De 38 Lachsterns waren - niet verrassend - meteen hoger dan het seizoensmaximum op Balgzand van de afgelopen jaren (2013: 33, 2014: 25 en 2015: 28). Weer een week later waren er op Balgzand 19 aanwezig. De Dollard slaapplaats kon helaas niet worden bemand, maar de minimaal 5 vogels overdag bij Pekela lieten zien dat er nog steeds Lachsterns in Groningen aanwezig waren (tabel 1).

Structurele tellingen

Het is een goede zaak dat de monitoring van deze zeldzame stern met de vondst van de Dollard slaapplaats een nieuwe impuls kreeg. De soort is zeer kwetsbaar, want de enige plek in Noordwest-Europa waar nog Lachsterns broeden is de Neufelderkoog aan de Duitse Waddenkust, langs de monding van de Elbe (37 paar in 2016; gegevens via Markus Risch, Artenschutzprojekt Lachseeschwalbe in Dithmarschen. Af-

gaande op de bij ons getelde aantallen trekt minimaal 30% van deze Duitse Lachsterns via de pleisterplaatsen in Nederland naar het zuiden. Nederland is daarmee het belangrijkste stopover gebied, want afgezien van een paar Spaanse meldingen zijn er geen vergelijkbare gebieden in Europa bekend waar Lachsterns voor langere tijd verblijven.

De aantallen in Groningen pieken eerder dan bij Balgzand. Dat doet vermoeden dat het om dezelfde vogels gaat. Met frequente simultane tellingen op beide slaapplaatsen, in combinatie met aflezingen van gekleurde vogels, zal duidelijk moeten worden (a) welke aandeel van de Duitse broedpopulatie bij ons doortrekt, en (b) of de Groningse vogels inderdaad doorschuiwen naar Noord-Holland voordat ze naar het zuiden vertrekken. Daarnaast blijft het zaak alert te blijven op nieuwe pleister- en slaapplaatsen, want in het verleden is ook overnachten op geïnundeerde bollen velden vastgesteld.

● Olaf Klaassen

Broedsucces en kleuringen

Bij sterns kan meestal vrij eenvoudig onderscheid worden gemaakt tussen adult en juveniel. Aan de tellers is gevraagd om de leeftijdsamenstelling apart te noteren. De tijdens de slaapplaatstellingen waargenomen exemplaren lieten een aandeel van 31% juveniel zien ($n=100$). Dit zijn bruikbare gegevens voor het Duitse Lachstern beschermingsproject die daarmee meer nauwkeurige inschattingen van het broedsucces kunnen maken. De onderzoekers proberen elk jaar alle jongen van een kleuring te voorzien maar dat lukt niet altijd. De 31% komt aardig overeen met de 27% die ze zelf berekenden en is ook in lijn met het jongenpercentage van 33% in 1988-2002, door Ruud Vlek beschreven in *Limosa* 75: 147-158. Ook waarnemingen van gekleurde Lachsterns leiden tot een beter inzicht in de broedprestaties van de Duitse Lachsterns. Waarnemingen kunnen worden gestuurd aan Klaus Günther: k.guenther@schutzstation-wattenmeer.de.

Datum	Balgzand (NH)	Dollard (Gr)	totaal
29 juli	0	>32	>32
5 augustus	27	11	38
12 augustus	19	>5*	>24

Tabel 1. Lachsterns in Nederland tijdens simultane slaapplaatstellingen in 2016
(* telling overdag)